

ZÁRÓDOLGOZAT

PÉTER MAGDOLNA

2017

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
KÜLKERESKEDELMI KAR
FELSŐOKTATÁSI SZAKKÉPZÉS
KOMMUNIKÁCIÓ ÉS MÉDIA

MÉDIAOKTATÁS MAGYARORSZÁGON
AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁKBAN

Készítette: Péter Magdolna

Budapest, 2017.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
2. Médiaoktatás a világban.....	5
2.1 EMEDUS.....	6
3. Médiaoktatás Magyarországon	7
3.1 Médiaoktatás múltja	7
3.2 Médiaoktatás fontossága.....	7
3.3 Pozitív kezdeményezések	8
4. Hatásmechanizmusok.....	10
4.1 Elméletek.....	11
4. Szakmai gyakorlat az általános iskolásokkal együttműködve	13
4.1 Helyszín bemutatása	13
4.2 Szakmai gyakorlat felépítése	13
4.3 Tapasztalatok, tervek	16
5. Összegzés	17
6. Mellékletek.....	18
7. Felhasznált irodalom.....	21

1.Bevezetés

Szakmai gyakorlatomat a boldvai Művelődési Házban töltöttem, ahol közalkalmazotti jogviszonyban, mint kulturális szervező dolgozom 2015. február 1-e óta. Munkakörömbé tartoznak a különböző rendezvények szervezése, valamint a helyi könyvtár működtetése.

Szakmai gyakorlatom alatt mindenképpen gyerekekkel szerettem volna foglalkozni, ezért azt a feladatot vállaltam, hogy a helyi Szathmáry Király Ádám Körzeti Általános Iskolával együttműködve létrehozok egy média szakkört, oktatási időn kívül. A szakkörre első osztálytól a hetedik osztályig vártam a jelentkezőket. Az általános iskolában a média szakkört megelőzően semmilyen médiával és kommunikációval kapcsolatos tantárgy illetve foglalkozás nem volt, ezért tartottam különösen fontosnak, hogy a diákok megismerkedjenek egy ennyire izgalmas és véleményem szerint fontos témával.

Szakmai gyakorlatomnak több rész feladata volt, melynek az egyik legmeglepőbb része az előadásokra való felkészülés volt. Az interneten kutatva, meglepődve tapasztaltam, hogy kifejezetten általános iskolákra koncentráva nehezen található tananyag melyből fel lehet építeni egy média szakkört a 6-12 éves korosztálynak. Éppen ezért záródolgozatom első fele melyben a témámhoz tartozó elméleti anyagot próbálom körbejárni arra keresi a választ, hogy milyen állapotban van a magyar médiaoktatás az általános és középiskolákban.

Az én álláspontom ebben a témában, hogy már egészen kiskortól tehát az általános iskolák alsós osztályaiban el lehetne kezdeni a tudatos médiafogyasztásra való nevelést. A mai rohanó és digitális világunkban fontos, hogy a gyerekek és a fiatalok helyén tudják kezelni azt, amit a televízióban látnak és az interneten olvasnak. Ugyanakkor a médiaoktatásnak és a média szakköröknek köszönhetően talán a gyerekek szívesebben vesznek a kezükbe olyan hagyományosabb médiumot, mint például egy újság.

Már a szakkör első alkalmán látszódott a gyerekeken, hogy szomjaznak az ilyen fajta tudásra, mert egy számukra abszolút ismert mégis teljesen ismeretlen világ tárult fel előttük. Ismert világról beszélünk, hiszen mindennap használják az internetet, mindennap több órát töltenek a televízió előtt és főleg a reggeli órákban a szülők miatt hallgatják a rádiók reggeli műsorait. Ha ennyit töltenek a különböző médiumok fogyasztásával akkor miért is írtam hogy teljesen ismeretlen számukra a média világa? Záródolgozatom

második fejezete melyben a szakmai gyakorlatomon tapasztaltakat fejtem ki erre a kérdésre próbálja megtalálni a választ.

2. Médiaoktatás a világban

Mielőtt megvizsgáljuk, hogy Magyarországon milyen a médiaoktatás helyzete illetve hogyan is alakult ki, érdemes körülnézni a nagyvilágban, hogy ott milyen szempontok alapján tanítják a médiát, mint tantárgyat a diákoknak. Médiaival a közoktatásban leginkább, mint filmesztétika illetve mozgóképzés, mozgókép és médiaismeret néven találkozhatunk, nincs ez másképpen külföldön sem.

Ha a tantárgy elméleti vonulatát vizsgáljuk, akkor kétféle modellt különböztethetünk meg, az egyik a társadalomtudományi-szociológiai a másik pedig a jelelméleti-esztétikai modell. (Szijártó, Médiakutató, 2001). Az első esetről akkor beszélhetünk ha a tantárgy fókuszában „a televízió és a film mintaadó szerepe”¹ van jelen valamint a ezeket inkább szociológiai nézőpontból elemzik. Ez a modell található meg például angol iskolákban, ahol 1989 óta a nemzeti tantervi alap része a mozgóképzés. A diákok akár a 7-8. évfolyam alatt is választhatják plusz feladatként, tantárgyként azonban csak a középiskolákban jelenik meg. Ennek a rendszernek az alapjait találhatjuk meg olyan országokban, mint például Svájc, Ausztria, Norvégia ahol 1997-től tartalmazza a médiaoktatást a Norvég Nemzeti Tanterv, de például indiai és argentin oktatásra is az angol mozgóképzés rendszere volt hatással. (Szijártó, Médiakutató, 2001). A második modell inkább a filmre és a műfajokra helyezi a hangsúlyt a tömegkommunikáció ennél az esetnél kicsit háttérbe szorul. Ez a minta fedezhető fel például orosz, lengyel és francia iskolákban.

Érdekes megfigyelni, hogy az egyes országokban mikor kezdik el a gyerekekkel megismertetni a médiát. Ausztriában és Skóciában már egészen kiskortól az általános iskolák első osztályától tartalmazznak a tantervek illetve keresztantervek médiával és mozgóképpel kapcsolatos anyagokat. Az Amerikai Egyesült Államok néhány államában pedig még a fent említett példánál is hamarabb már az óvodában megkezdődik az ismerkedés a témával. Viszont a legtöbb esetben a 7-8. évfolyamosok és a középiskolások találkozhatnak a médiával az iskolában különféle tantárgyakba beágyazva illetve szerencsés esetben különálló tantárgyként is.

Szűjártó Imre a nevelési célok három fajtáját különbözteti meg, ami azt vizsgálja, hogy a különböző országok mire használják a mozgóképzést.

A három nevelési cél:

- 1) Célja a társadalom felzárkóztatása és hogy a diákok elkezdjenek gondolkodni a szólásszabadságról. Ilyen típusú oktatás van például Argentínában.
- 2) A másodiknak a célja, hogy a diákok megértsék a médiát, a mediaszövegek felfogását helyezi a középpontba. Példa ország Anglia.
- 3) Célja, hogy művészettörténeti szemszögből vizsgálja a médiát. Ilyen például az oroszországi oktatás.

Több országban megfigyelhető, hogy a médiaoktatást integrálják a közoktatásban, azonban a kevésbé fejlett országokban, mint például az afrikai államokban pedig délutáni foglalkozásokon, szakkörökön találkozhatnak a gyerekek a médiával.

2.1 EMEDUS

Ha külföldi médiaoktatásról beszélünk, akkor érdemes megemlíteni az EMEDUS (European Media Literacy Education) projektet mely 2012-ben indult két éves terv. A projektet a barcelonai egyetem vezette le és hét partner ország vett benne részt. „A projekt célja, hogy három területen, a formális, a non-formális/informális oktatás illetve a hátrányos helyzetű csoportok körében végzett összehasonlító kutatásokra alapozva az összes tagállamot érintő nemzeti és európai szintű oktatáspolitikai ajánlásokat fogalmazzon meg [...]” (Hartai, 2014). Magyar oldalról az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) volt.

A projekt három kérdésre keresi a választ. A 27 európai tagállam tanterveiben megjelenik-e a médiaoktatás? A tagállamok hogyan mérik az oktatás eredményességét? Hogyan képzik azokat az oktatókat, akik médiát tanítanak?

Egy pár adat, amit a kutatásból megtudhatunk. A legtöbb tagállamban megtalálható a médiaoktatás. Ugyanakkor kevés olyan ország van ahol önálló tantárgyként jelenik meg a média. Megfigyelhető, hogy a médiaoktatás hiába a tanterv része mégis leginkább iskolai szinten döntenek el, hogy része lesz-e a diákok tanulmányainak. Ez alapján észrevehető, hogy legtöbbször a tanórán kívüli foglalkozásokat tartanak inkább.

3. Médiaoktatás Magyarországon

3.1 Médiaoktatás múltja

Az első fontosabb mérföldkő, amit érdemes megemlíteni az az, hogy 1962-ben bekerült „a magyar nyelv és irodalom írásbeli érettségi tételei közé [...] A film (a rádió, a televízió) szerepe a művészi élmény felkeltésében, az irodalmi alkotások népszerűsítésében.” (Sziójártó, Médiakutató 2001). Tehát Magyarországon az 1960-as években fellelhető egyes tantárgyak részeként a médiaoktatás elődje a filmesztétika. A filmesztétika 1965-ben bekerül a tantervbe és ennek következtében 64 középiskolában kezdik meg a tanítását. 1969-ben ebből a tantárgyból érettségi vizsgát is tehettek a diákok. Azonban hiába volt benne a tantervben a filmesztétika az oktatás nem volt kidolgozva a tanárok nem voltak szakmailag felkészültek, az iskolákban pedig nem voltak meg a filmesztétika tanításához szükséges eszközök, így sok iskolában megszüntették az oktatását.

1995-ben jelenik meg a Mozgóképkultúra és médiaismeret, mint tantárgy. Az ebben az évben kiadott Nemzeti Alaptanterv az általános iskolák 7-8. évfolyamában, a középiskolákban pedig 9-10. évfolyamában teszi lehetővé a médiaoktatást.

3.2 Médiaoktatás fontossága

A jelen hatályos 110/2012 (VI.4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról rendelkezik a médiatudatosságra nevelésről a következőképpen: „Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenységközpontúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelt meg szervezése, tudatos alakításra. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.” (Magyar Közlöny, 2012).

Ahogy a kormányrendelet is fogalmaz, azon az állásponton van sok magyar médiatanár és médiával foglalkozó szakember is, a médiaoktatás elsődleges szerepe az kell, hogy legyen, hogy a gyerekek és fiatalok tudatosan tudják fogyasztani a különböző médiumok

termékeit. A XXI. században a már a legkisebb gyerekek is találkoznak a médiával, elég csak az okostelefonokra és tabletekre gondolni. 2-3 éves gyerekek már a YouTube-on néznek mesét. Ezért különösen fontos, hogy már az általános iskolákban elkezdődjön a tudatos médiaoktatás. Az alábbi képen tökéletesen össze van foglalva, hogy az eltérő korosztályokban, mi várható el a diákoktól.

A Médiatudatosságra nevelés átfogó, tantárgyközi követelmények		
ALSÓ TAGOZAT 1-4.	FELSŐ TAGOZAT 5-8.	KÖZÉPISKOLA 9-12.
A tanuló tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Képes különbséget tenni a televízióban történtek és a valóság között. Ismeri a médiumokat és azok saját szabadidejében betöltött szerepét, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.	A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével. Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.	A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására.

Forrás: https://www.oktatas.hu/pub_bin/ikt/kepek/2014/februar/mediatudatossag_az_oktatasban.pdf

A fenti kép alapján is lehet látni, hogy már az alsós osztályokban is el lehet kezdeni a gyerekek médiatudatosságra való nevelését, hiszen vannak olyan területei a médiának amit már a 6-9 éves gyerekek is megértenek és ezáltal idősebb korban sokkal összetettebben és tudatosabban használhatják a médiumokat.

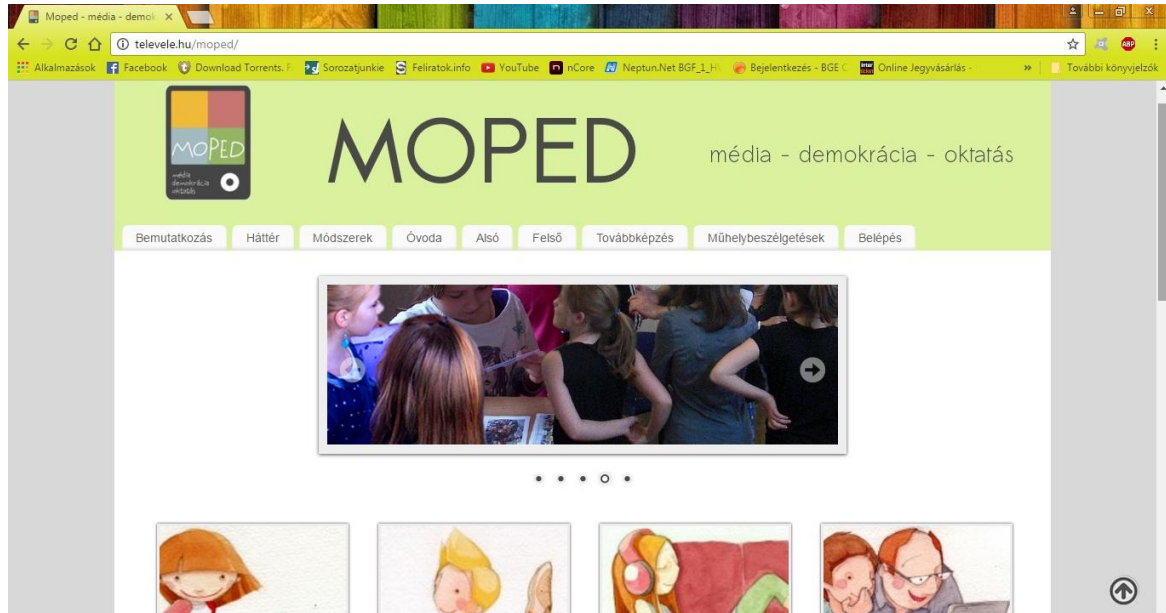
3.3 Pozitív kezdeményezések

MOPED

A MOPED kifejezetten az óvodásokat és az általános iskolásokat célozza meg a programjával, ahol a cél a médiaértés fejlesztése.

A MOPED figyel arra, hogy már az óvodáskorú gyerekeknél is elkezdje a fejlesztést, hiszen ha belegondolunk a szülők telefonjával készített képek és videók már akár médiatartalomnak is tekinthetők. A kisiskolásoknál már elkezdhető a különböző kulcsszavak bevezetése a gyerekek szókincsébe, illetve a műfajismeret segíthet abban, hogy a gyerekek meg tudják különböztetni a televízióban látottakat a valóságtól. Az 5-8.

évfolyamos diákoknál központi szerepet kap az internet, hiszen ez a korosztály már napi több órán keresztül használja ezt a médiumot. Éppen ezért fontos, hogy a gyerekek fel- és megismerjék ennek a világnak a szabályait, kritikus szemmel válogassanak a tartalmak között és hogy felelősséggel használják a különböző közösségi oldalakat.

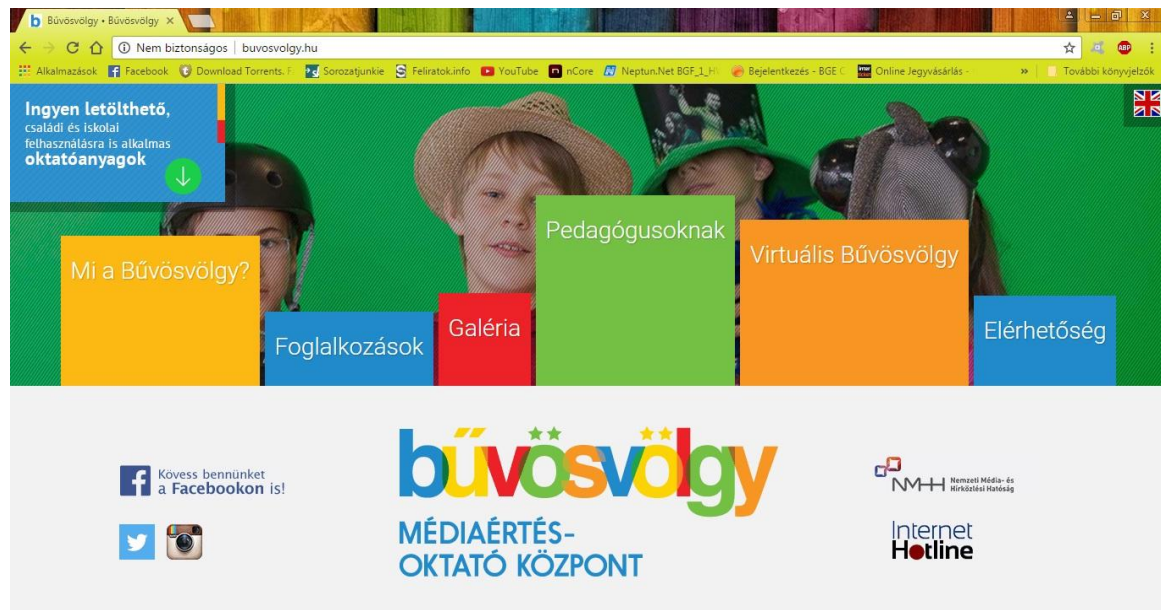

Forrás: <http://televele.hu/moped/>

Bűvösvölgy

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság hozta létre a Bűvösvölgy oktató központokat, melyek a gyerekeket tudatos és biztonságos médiahasználatra próbálja tanítani. Mindezt játékos formába öntötték, hogy a gyerekek anélkül tanuljanak, hogy ez unalmas vagy megerőltető lenne. Magyarországon jelenleg két oktató központ várja a látogatókat. Az egyik Budapesten 2014-ben nyílt meg, a másik központ pedig 2017 elején nyílt meg Debrecenben.

A bűvösvölgyi program is leginkább az általános iskolásokat célozza meg, 3. osztálytól kezdődően várnak diákokat a médiaértés-oktató központokba. Ezen felül a pedagógusoknak lehetősége van felkészítő csomagok letöltésére az oldalról, amiben a médiaoktatáshoz szükséges elméleti anyagokat találhatják meg. Ezek a tananyagok is több korosztályra vannak bontva a 3. osztálytól egészen a 10. osztályig megtalálhatóak.

Forrás: <http://www.buvosvolgy.hu/>

4. Hatásmechanizmusok

Ahhoz, hogy tudjuk fejleszteni a gyerekek médiatudatosságát fontos megértenünk, hogy hogyan próbál meg minket fogyasztókat elérni és befolyásolni esetlegesen manipulálni a média. Hiszen kevés jobban befolyásolható korosztály van, mint a 6-18 évesek. Hiszen nem tagadhatjuk, hogy még a felnőttek döntéseikhez szükséges tudás illetve információ egy része is a médiából érkezik. Ez persze nem azt jelenti, hogy ne lenne saját véleményünk, viszont azzal mindenki egyetért, hogy manapság kikerülhetetlenek a különböző médiumok egy-egy döntéshozatal során. A média pedig nagy hatással lehet a társadalmunk gondolkodására. Bajomi-Lázár Péter két fogyasztói táborra különböztet meg: médiapesszimisták és médiaoptimisták. A médiapesszimisták szerint a média a legnagyobb részben rosszat sugároz és ezzel káros hatással van a fogyasztókra és ezzel együtt az egész társadalomra. Ezzel szemben a médiaoptimisták úgy gondolják, hogy a média csak segíti a társadalmat hiszen eljuttatja a háztartásokba a tudást, az ízlést és a morált. (Bajomi-Lázár, Média kutató 2006). Azonban ha ezt a két táborra figyelmen kívül hagyjuk, akkor egyértelműen mondhatjuk azt sajnós, hogy az emberek többsége szerint a média rossz hatást gyakorol a társadalomra, különösképpen kiemelve a gyerekeket akiket kifejezetten befolyásolhatónak tartanak.

4.1 Elméletek

A lövedékelmélet szerint a média nagy és közvetlen hatást gyakorol az emberekre és ezzel együtt a közvéleményre is. A médiát egy lövedékhez (esetleg injekciós tűhöz) hasonlították miszerint: „a médiából [...] érkező üzenetek lövedékként csapódnak a közönség testébe, maradandó elváltozást okozva benne.” (Bajomi-Lázár, Médiakutató 2006). Ez az elmélet a 20-as 30-as években vált ismertté.

A 40-es években megjelent kétlépcsős hatás modellje alapján a média csak kismértékben és közvetett módon képes befolyásolni a közvéleményt. Paul Lazarsfeld és munkatársai úgy gondolták, hogy a média két lépcsőben befolyásolja a társadalmat. Az első lépcső, hogy az embereket elsősorban a személyközi kommunikáció által hallott információ befolyásolja. Ezeket az információkat az úgynevezett véleményvezérektől hallják. Viszont ezek a véleményvezérek elsősorban a médiát használják arra, hogy kialakítsák a saját véleményüket. Így lesz kétlépcsős a folyamat.

A kultivációs elmélet a televízió elterjedésének az időszakában, vagyis a 70-es években látott napvilágot a magyar származású George Gerbner segítségével. Ez az elmélet újból úgy gondolta hogy a médiának magas a társadalomra gyakorolt hatása. Gerbner úgy vélte hogy főként a televízió gyakorol nagy hatást mivel az a valóság képeit bizonyos szabályok szerint rakja újra össze és így egy új „valóságot” teremt. A média szelektív a valóságnak csak bizonyos részeit kultiválja. Így azok, akik sok időt töltenek a képernyő előtt, azok elfogadják azt amit a média sugároz.

A használat és kielégülés-modell ismét azok közé az elméletek és modellek közé sorolható, amelyek szerint a médiának csekély a befolyásoló hatása. Minden egyes fogyasztónak egyéni szükséglete és elvárása van, vagyis nem a média használja az embereket, hanem az emberek használják a médiát; nem a média formálja a közvéleményt, hanem domináns módon a közönség formálja a maga szükségleteire a médiát. Az emberek azért használják a médiát, hogy az kielégítse szükségleteiket.

Noelle-Neumann szerint a média azért befolyásolja a közönség véleményét mert mindenütt ott van vagyis kikerülhetetlen. Illetve hogy a különböző médiumok gyakran ugyanazon a véleményen vannak. Ez az úgynevezett hallgatási spirál.

A kódolás-dekódolás modellt először Stuart Hall fogalmazta meg és későbbiekben ezt David Morley tesztelte. Szerinte amikor a nézők megkapják az üzenetet és azt dekódolják akkor aktívmunkát végeznek és az üzenet jelentését nagyban befolyásolja a szövegkörnyezet és a befogadás környezete. Vagyis a nézők bár ugyan azt a műsort nézik mégsem ugyan azt a műsort látják.

Mindegyik elméletben és modellben sok igazság van. Én leginkább a kétlépcsős modellel tudok egyet érteni, hiszen saját környezetemben is észre veszem, hogy egy-egy embernek vagy ahogy a kétlépcsős modell nevezi véleményvezérnek milyen befolyásoló hatása van a környezetében lévő emberekre. Azt sem szabad elfelejteni, hogy az internet olyan határokat vág át, amit pár évvel ezelőtt nem is gondoltunk. Ott vannak a blogok és fórumok amelyen az „arc nélküli” véleményvezérek szabadon befolyásolhatják a többieket és legfőbbképpen a gyerekeket. Elég csak a Kék Bálnára a 2017-es év legnagyobb média nyilvánosságot kapott Facebook-os csoportjára gondolni.

4. Szakmai gyakorlat az általános iskolásokkal együttműködve

4.1 Helyszín bemutatása

Boldva egy kisközség az Edelényi Kistérségben, Miskolctól 15 km-re. A település a nevét a közelben lévő Bódva folyóról kapta. Boldva már az őskorban is lakott volt azonban írásos emlékek először a XIII. században említik. Bizonyítva ugyan nincs, de feltehetőleg a helyi bencés templomban született az első összefüggő magyar nyelvű írásos emlékünk a Halotti beszéd. A XVIII. századtól a település a Szathmáry Király család birtoka. Ennek a családnak a tagja Szathmáry Király Ádám, aki II. Rákóczi Ferenc apródja volt. Később Szathmáry Király Ádámról nevezték el a helyi általános iskolát is. A Szathmáry Király Ádám Körzeti Általános Iskolába 250 gyermek jár, nem csak Boldváról, de a közeli kis falvakból is.

4.2 Szakmai gyakorlat felépítése

Szakmai gyakorlatom első hetében, elkészítettem a média szakkörre felhívó szórólapomat. (lásd: 1 sz. melléklet) és egyeztettem az általános iskola igazgatójával Szabóné Tóth Juliannával. Az osztályfőnökök illetve az érdeklődő szülők kaptak egy-egy példányt a fent említett szórólaphoz és közösen megtudták beszélni a diákokkal, hogy kiket érdekel a szakkör témája. A gyerekek előzetes megbeszélés alapján egy órás foglalkozásokon vettek részt, melyen megismerkedhettek a különböző médiumokkal valamint idő és érdeklődés függvényében az egyik alkalom témája a reklámok megismerése és felépítése volt.

Az első akadály mellyel szembesültem az ismeretanyag hiánya, melyből fel szerettem volna építeni a szakkör előadásait. A legnagyobb problémám, hogy kifejezetten általános iskolásoknak szóló tankönyvet vagy ismeretterjesztő anyagot nem találtam. 8. osztályosoknak szól például Papp Zsolt: Mozgókép- és médiaismeret című könyve, azonban az én csoportomba csak 1. osztálytól 7. osztályig jártak diákok, mivel a 8. osztályosok már a felvételre készülnek.

Kutatásaim során találtam rá a MOPED-re és a Bűvösvölgyre. Sajnos a MOPED-ről nem sikerült a kívánt ismeretterjesztő anyagokat letölteni mert többszörös regisztráció után sem engedett belépni a felületre. A Bűvösvölgy oldalán található több felkészítő csomag is melyet a pedagógusoknak hoztak létre azért, hogy fel tudják készíteni a gyerekeket

médiaértés-oktató központok látogatására. Ezekben a felkészítő csomagokban több hasznos információ is volt számomra azt illetően, hogy hogyan építsem fel az előadásokat a gyerekeknek.

A következő feladatomban még mielőtt elkezdődne a média szakkör az volt, hogy kialakítsam a helyiséget. A helyi felszerelések sajnos nem a legmegfelelőbbek, de legjobb tudásom szerint próbáltam a Művelődési Ház könyvtárában kialakítani a média szakkörnek megfelelő termet.

A szakkörre végül 22 gyerek jelentkezett a már fentebb említett osztályokból. A foglalkozásokra több halmozottan hátrányos helyzetű diák is jár. A szakkör időpontja az Igazgatónő kérésére iskola időn kívülre került. Ami a szülőkkel is egyeztetve végül szombat tíz óra lett. Így a gyerekek beáldozták a szombat délelőttjüket, hogy ismerkedjenek a média világával. A foglalkozások a diákok türelmétől és figyelem képességétől függően egy-másfél órák. Az előadásokat próbáltam úgy összeállítani, hogy interaktívak legyenek, tehát a gyerekek ne csak üljenek és írjanak, hanem hogy kipróbálhassák a technikai felszereléseket és csoport munkában dolgozhassanak egyes feladatokon.

Az első foglalkozáson összeismerkedtünk a gyerekekkel és felvázoltam nekik, hogy miről fogunk tanulni az elkövetkező hetekben. Majd általánosságba véve beszélgettünk a médiáról. Megbeszéltük az alapfogalmakat. Ki milyen médiumot használ? Milyen műsorokat néznek a televízióban? A diákok többségben lelkesek voltak az első foglalkozás után.

A második alkalom témája az újságírás volt, mivel az Igazgatónő külön kérése volt, hogy a gyerekek hozzanak létre egy pár oldalas iskola újságot az év végére. Beszélgettünk a különböző sajtóműfajokról, a hírről és az sajtótermékek típusairól. Ehhez és még sok másik anyaghoz is nagyszerű prezentációkat találtam a prezi.com oldalon.

Azért írtam az előző bekezdésben, hogy az eddigi utolsó foglalkozás, mert szerencsére a gyerekek nagyon élvezték a szakkört és közös megegyezéssel arra a döntésre jutottunk, hogy a média szakkört tovább folytatjuk a tanév végig. Jövőre pedig akár ugyanezekkel a gyerekekkel akár új tanulókkal újra elindítjuk a szakkört.

4.3 Tapasztalatok, tervek

Már az első foglalkozáson is érezhető volt, hogy a diákok szomjazták az új fajta tudást és információkat, amik a média világról szólnak. Pozitív meglepetés volt, hogy nem csak a sztárok és az úgynevezett celebek élete és a bulvár érdekli őket hanem a valódi ismeretek is. Ismert világ ez számukra azonban mégis rengeteg új információt tudtak meg amibe eddig nem is gondoltak bele. Meglepődtek azon, hogy azért szakítják meg a műsorokat reklámmal mert a televíziók ebből is élnek. Csodálkozva nézték a videót, amiben az látható hogy filmkészítésnél hogyan használják a blue box technikát. A foglalkozások végén örültek, hogy meg tudták különböztetni a hírt a tudósítástól egy újságban. Az első alkalom után a szakkört mindig azzal kezdtük, hogy milyen hibákat és bakikat láttak, hallottak a különböző médiumokban és öröm volt nézni, ahogy büszkéek voltak magukra ha valamilyen hibát ők fedeztek fel. Kinevették a 80-as 90-es évek reklámjait, viszont a 18 fős csoportból 15 arra szavazott, hogyha menne ma a televízióban a Torpedó Dévényi Tiborral akkor néznék, miután megnéztünk egy részt belőle.

Már a legkisebbeket is érdekli ez a világ, ha megfelelően szólítjuk meg őket. Az 10-13 éves korosztály pedig a leglelkesebb ebben a témában. Nyugodtan rájuk lehet bízni komolyabb feladatokat is.

Tanulságos volt, hogy egy csoportba kerültek az első osztályosok a hetedikeseikkel, amennyiben jövőre újra indul a média szakkör az általános iskolával közreműködve akkor két csoportban tervezem a foglalkozásokat. Az egyik csoport az alsósokból állna össze, míg a másik csoport a felső tagozatosokból. Erre véleményem szerint azért van szükség mert még egy alsósnak unalmas illetve érthetetlen lehet az ami felsősöknek érdekes, illetve ugyanez igaz fordítva is. Sajnos éppen ezért a második foglalkozásra már nem is jött két első osztályos diák. Valamint észrevehető volt, hogy a gyerekek sokkal szívesebben „játszottak” volna a technikai felszerelésekkel illetve oldottak volna meg feladatokat, de az idő szűke miatt inkább egy általam vezetett csoportos beszélgetés formájában próbáltam átadni az ismereteket. Jövőre már több interaktív feladatot tervezek

a szakkörre. Ezekből a hibákból tanulva a következő tanévtől már sokkal jobb szakkört lehet létrehozni.

Reményeim szerint a média szakkör tagjai közül lesznek olyanok, akik akár média irányú középiskolai oktatást választanak, majd pedig a felsőoktatási tanulmányaikat is ilyen irányon folytatják. A hét hetes szakkör alatt két olyan tanulót is meg tudnék nevezni, akiknek érdemes lenne komolyabban is foglalkozni a médiával.

5. Összegzés

Összefoglalva azt tudom mondani, hogy a médiaoktatás Magyarországon jobb helyzetben van, mint számos más országban a világon, ugyanakkor hazánkban is sokat lehetne még javítani a helyzeten. A XXI. században fontos lenne észrevenni, hogy már a legfiatalabbak is sokkal többet használják a különböző médiumokat, mint 10-20 évvel ezelőtt. Ennek ellenére nem fordítanak elég időt arra, hogy már az általános iskolák alsó tagozataiban, sőt akár már az óvodákban megkezdődjön a médiatudatosságra való nevelés.

A hatásmechanizmusok alapján látható, hogy a médiának van befolyásoló hatása, ami gyerekek esetében megsokszorozódhat. Függetlenül attól, hogy melyik elmélettel értünk egyet be kell látni, hogy szükség van a médiatudatosság fejlesztésére.

Nem szabad attól félni, hogy a jövő generációi tudatosabban használhatják majd a médiumokat. Éppen ezt kellene elérni, hiszen egy-egy fontos döntéshez már kizárólag a médián keresztül szerezzük meg a szükséges információkat, legyen szó akár a klasszikus vagy az új médiumokról. Televízióban, óriásplakáton és közösségi oldalakon próbálnak minket elérni és befolyásolni a különféle vállalatok, alapítványok és politikai pártok. Ezek után egyáltalán nem mindegy, hogy megtudjuk-e különböztetni a bújtatott reklámokat, fizetett hirdetéseket és direkt reklámokat vagy az álhíreket, ferdített híreket és a valós híreket. Ahhoz, hogy ez felnőtt korban természetes legyen, már kisgyermek korban el kell kezdeni a felkészítést a média használatára.

Az első hónapokban vagy években még nehéz lehet, amíg kiépül a rendszer és magasak lehetnek a költségek a technikai feltételek miatt, de ezeken az első lépéseken csak egyszer kell keresztül menni. Ahogy telik az idő úgy lesz egyre könnyebb a helyzet. Én hiszem, hogy a gyerekeknek szükségük van már az általános iskolákban a médiaoktatásra. Az elmúlt hetekben létrehozott média szakkör pedig bebizonyította, hogy a gyerekek kíváncsiak és érdeklőek a média világa.

6. Melléklet

1. számú melléklet

MÉDIA SZAKKÖR

7 hetes média szakkör a Művelődési Házban heti 1 alkalommal, 60-90 percben. A szakkörön a gyerekek megismerkedhetnek a média világával és a foglalkozások végeztével tudatosabb média fogyasztókká válhatnak.

A foglalkozások témái heti bontásban:

1. hét – Ismerkedés, beszélgetés a médiáról, különböző médiumok ismertetése nagy vonalakban
2. hét – Újság (napilap, hetilap, magazinok), újságírás (cikkek, hírek írása feldolgozása)
3. hét – Televízió (Tv fajták, Tv műsorok), televíziózás (műsorkészítés, film, műsorvezetés)
4. hét – Rádió (rádiófajták, rádióműsorok)
5. hét – Internet (Social media, YouTube)
6. hét – Rádiózás (egy hanganyag elkészítése)
7. hét – Reklám (reklámfajták újságban, rádióban, televízióban)

Amennyiben a gyerekeket érdekli a média világa és jól érzik magukat a szakkörön, akkor a 7 hét után tovább folytatódhatnak a foglalkozások és bővebben foglalkozhatunk a fent említett témákkal.

Ha bármi kérdés felmerülne a szülők vagy a tanárok részéről, akkor az elérhetőségeim a következők: 0630/533-63-15, 0646/599-215

2. számú melléklet Szakkör

3. számú melléklet – Szülői engedély

Pachman Boldva

Tisztelt Szülők!

Értesítem Önöket, hogy **2017. április 1-től** média szakkör indul a Művelődési Házban **Péter Magdolna** kulturális szervező vezetésével. A csoport összeállításánál az Ön gyermekére gondoltunk.

A szakkör szombatonként 10⁰⁰ órától lesz, kb. 1- 1,5 órás időtartamban.

Kérem, aláírásával jelezze, hogy engedi-e gyermeke részvételét a szakkörön.

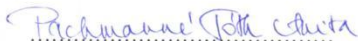

.....
Szabóné Tóth J. Judit
intézményvezető

.....
Péter Magdolna
kulturális szervező

Boldva, 2017. március 22.

.....
engedélyezem

.....
nem engedélyezem

Gaspari Barbara

Tisztelt Szülők!

Értesítem Önöket, hogy **2017. április 1-től** média szakkör indul a Művelődési Házban **Péter Magdolna** kulturális szervező vezetésével. A csoport összeállításánál az Ön gyermekére gondoltunk.

A szakkör szombatonként 10⁰⁰ órától lesz, kb. 1- 1,5 órás időtartamban.

Kérem, aláírásával jelezze, hogy engedi-e gyermeke részvételét a szakkörön.

.....
Szabóné Tóth J. Judit
intézményvezető

.....
Péter Magdolna
kulturális szervező

Boldva, 2017. március 22.

.....
engedélyezem

.....
nem engedélyezem

7. Felhasznált irodalom

1. Szávai Ilona (szerk) (2007). Tévé előtt – védtelenül? : a média hatása a gyerekekre Szvetelszky Zsuzsanna Tanuljunk tévézni! Pont Kiadó, Budapest 84-97. old.
2. Film- és médiafogalmak kisszótára (2002) Korona Kiadó, Budapest
3. Tim O'Sullivan - Brian Dutton - Philip Rayner (2003) Médiaismeret Korona Kiadó, Budapest
4. Médiatudatosság az oktatásban (2013) Konferencia kötet Forrás: https://www.oktatas.hu/pub_bin/ikt/kepek/2014/februar/mediatudatosság_az_oktatásban.pdf Megtekintve: 2017.04.18.
5. Média20 blog (2017): Minden a jó médiaoktatás ellen dolgozik Magyarországon Forrás: http://media20.blog.hu/2017/02/21/tatongo_ur_a_kozoktatasban_a_mediapedagogi_a_hianya_magyarorszagon Megtekintve: 2017.03.29.
6. Hartai László (2014): Médiaműveltség iskolakeretben Forrás: http://televele.hu/wp-content/uploads/2014/03/hartai_mediamuveltseg_iskolakeretben.pdf Megtekintve: 2017.04.17.
7. Szíjártó Imre (2001): A média tantárgy a magyar közoktatásban Forrás: http://www.mediakutato.hu/cikk/2001_04_tel/08_media_tantargy_a_magyar_kozoktatasban Megtekintve: 2017.04.17.
8. Bajomi-Lázár Péter (2006): Manipulál-e a média? Forrás: http://www.mediakutato.hu/cikk/2006_02_nyar/04_manipulal-e_a_media/?q=manipul%C3%A1l#manipul%C3%A1l Megtekintve: 2017.04.18.
9. http://buvosvolgy.hu/mi_a_buvosvolgy/ Megtekintve: 2017.04.18.
10. <http://televele.hu/moped/> Megtekintve: 2017.04.18.